

Jihočeský
úsměv

Sborník
dětských
literárních
prací

2018

Jihočeský
úsměv

2018

pořadatelé:

**Jihočeský klub Obce spisovatelů
Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích
Jihočeský kraj**

9. ročník literární soutěže Jihočeský úsměv

Ohlédnutí za Jihočeským úsměvem 2018

Je za námi další ročník literární soutěže Jihočeský úsměv 2018. Odborná porota složená ze členů Jihočeského klubu Obce spisovatelů, který je každoročním partnerem pořadatelů soutěže, posuzovala letos 148 prací od 145 soutěžících (stejného počtu jako v loňském roce) ve věku od 7 do 15 let. Nejpočetnější skupinu tvořili tentokrát devítiletí (31) a dvanáctiletí (37). Podobně jako v minulém roce byly opět psavější dívky (95) oproti chlapcům (50), z nichž se mezi oceněné propjali tři. Největším počtem soutěžících se letos mohou pochlubit ZŠ L. Kuby (20) a ZŠ Matice školské (20) a ZŠ Nerudova (19) z Českých Budějovic.

Soutěže se celkem zúčastnilo 23 škol (z toho 14 základních, 6 víceletých gymnázií, po jedné církevní, soukromé a ZUŠ). 7 škol bylo mimo budějovických.

Porotu, pro kterou stejně jako v minulém ročníku nebylo rozhodování vůbec snadné, mile překvapil nejen celkový počet zúčastněných, ale také vyšší gramatická úroveň řady příspěvků, které zaujaly aktuální tematikou, stylistickým zpracováním i zajímavým rozuzlením. Porota opět přihlížela ke zvolenému tématu, způsobu zpracování, bohatosti a zajímavosti děje, úrovni vyjadřování a v neposlední řadě i k věku jednotlivých autorů.

Témata zaslaných literárních příspěvků byla velice pestrá. Soubor zaslaných prací zahrnuje nejen povídky, pohádky a básně, ale i úvahy, eseje, popisy, reportáže. Najdeme zde i fantasy, horor a sci-fi. Ani tentokrát nechyběly příspěvky poukazující na válečné hrůzy a utrpení. Co se týče poezie, do soutěže bylo zasláno celkem 18 básní, dvě z nich obsadily žebříček vítězů.

Potěšující je, že mezi letošní oceněné se opět probojovali dva autoři z loňského ročníku – Monika KUBÍČKOVÁ ze ZŠ Máj II a Sebastián HOLEK z Jírovcova gymnázia.

Jihočeský úsměv 2018, pořádaný Jihočeskou vědeckou knihovnou v součinnosti s Jihočeským krajem a Jihočeským klubem Obce spisovatelů, skončil vyhlášením vítězů. Do sborníčku, který obdržel každý z účastníků soutěže, byla vedle vítězných prací zařazena

další pětice vybraných příspěvků, které porotu zaujaly a které, jak doufáme, zaujmou i vás. Pokud jste se nedostali mezi oceněné a vybrané, neztrácejte naději. Až bude v příštím roce, konkrétně začátkem září 2019, vyhlášen další ročník literární soutěže Jihočeský úsměv, nezapomeňte do něho opět přispět.

Petr Šulista
Jihočeský klub Obce spisovatelů

Jihočeský úsměv

2018

vítězné
práce

Čauky, mňauky, mám ráda vzpomínky od maminky

Když byla maminka malá, dědeček býval hodně v práci. Po práci chodil do sklepa do dílny. Stával u ponku, popíjel kávu ze skleničky od hořčice a otevřeným okýnkem pouštěl do zahrady bílé obláčky dýmu z cigaret. Díval se zasněně kamsi do zahrady a moc nevnímal, že jeho čtyřletá holčička otvírá potají velkou dřevěnou skříň, ve které měl schované poklady z mládí. „Co tam hledáš?“ „No hledám zvracáák. Já ho potčebuju. Jedeme se školkou na výlet!“ Maminka zatáhla za tkaničku a všechno se vysypalo na zem. Dědeček se rozesmál a jako správný táta si k ní sedl na zem a začal přebírat věci. „Tak dobře, budeme hledat spolu. Co tohle?“ „Co to je?“ „Usárna“ „To není ušana, ta se dává na hlavu jako čepice. Tohle je hadr s povázkama.“ „Ale je to usárna, do té se zabalí spacák a celta a můžeš jet na vandr.“ „To neci“ „Tak canckák.“ „Čamčak je ptáček, tatííí! Tohle je knízka!“ Tatínek vstal a odložil ji na ponk. „Tak žracák“ „Na co to je?“ „Na jídlo.“ „Tak to je zvracáák, to počebuji! Fujky, je to zelený a smudí to.“ Ten večer, ale maminka našla poklad, který potřebovala, tajně si ho nastěhovala do postýlky a ten poklad ji doprovázel ještě spoustu let.

Ráno ji tatínek vzbudil a řekl: „Pojedeme se kouknout na moje mládí.“ „Ty máš někde schovaný mládí?“ „No jasně.“ Vzal cancák a svoji holčičku a jeli směr Krumlov, Mojné, Černice, Jílkův mlýn, a potom už jen pěšky kouzelným údolím až pod skálu. „Kde máš to mládí?“ „Tady.“ Tatínek zatáhl za liány, které obrůstaly skálu, a na skále se k údivu malé holčičky objevily obrázky. „Jú, co to, je?“ „Letopočty a nápis s potlachem.“ „Co je to potlach?“ „To se sejdou lidi, udělají si ohníček a hrají hry.“ „Tak si taky uděláme potlach!“ „To se teď nesmí.“ „Proč se to nesmí?“ „Já ti to vysvětlím, až budeš velká.“ „Já už jsem velká, bude mi pět let!“ Tatínek otevřel cancák a cosi z něho vyndal a položil na dlaň. V tu chvíli zafoukal vítr a k nebi se vzneslo pár lístků z jeho dlaně kamsi k nebesům. „Co to bylo?“ „Vzpomínky, které jsem si odtud před léty odnesl.“ „Tatííí, to nebyly vzpomínky, ale boldel, co jsi tam měl.“ „Víš co, já ti ukážu, kde jsme spinkali, když pršelo.“ Byla to kamenná stodola. Vysoké trámy, na nich betonové tašky a kolem stodoly snad dvoumetrové kopřivy. Tatínek stál uprostřed stodoly a v očích měl tak zvláštní odlesk čehosi nepopsatelného. „Tatííí, mně se to tu nelíbí

a je tu zímááá!“ „Ty jsi celá maminka.“ „Víš co, koupíme to a bude z toho chaloupka.“ „Tatíí, to se mamince nebude líbít.“

Dnes se tomu moje maminka směje a říká, že si dědeček koupil svoje mládí. Můj dědeček tu stodolu opravdu koupil, tehdy od JZD (jednotné zemědělské družstvo) Mojné. Všichni místní se sázeli, jestli policajt z Budějic to vůbec dokáže přestavět na chaloupku. A on nepostavil chaloupku, ale pěkný dům na bydlení s původními krovky a betonovými taškami, a všude kolem jsou kamenné zídky z té stodoly, ale i té tam kus stojí jako připomínka na dobu dávnou, krásnou a minulou. Jen malou vadu to má, není tam příjezdová cesta, ale jak říká mamka, kdyby tam byla, už by to nebylo to ztracené údolí a domeček u potoka pod skálou.

Ten rok maminka v Jílkově mlýně našla svou adoptivní babičku, co nosila modrou zástěru, do které na podzim sbírala jablíčka. Vyprávěla nádherné pohádky, místní pověry a vzpomínala na procesí, které procházelo ze Zlaté Koruny naším údolím kolem potoka, ve kterém se zhlížely kdysi vrby, až do Černického kostela. Babička již dávno odpočívá pod Černickým kostelem, jehož základy stojí na menhirech, a jak babička vyprávěla, kdo je v kostele najde a pohladí, bude navždy šťastný. Možná i proto moje maminka začala kolem potoka, když jsem se narodila, zase sázet vrby. Dnes jsou to již vysoké stromy, které se sklánějí až k hladině potoka. A to nejkrásnější na tom je, že před pár lety se znovu v Černici obnovila pouť sv. Máří Magdalény.

Mám moc ráda prázdniny v našem domečku. O prázdninách se mi tam zdávají sny o fialových kočkách, co se toulají růžovou trávou a okolo 22. srpna se mé fialovo růžové sny stávají skutečností. V Mojném každý rok tou dobou sedávají chlapi v hospůdce Pod kaštanem venku na terase a místo hraní mariáše vytáhnou svoje zaprášené hudební nástroje a secvičují cosi jako slavnostní pochod, popíjejí přitom orosené půllitry piva. Když se pak schyluje k půlnoci, nese se naším údolím hlasité sténání neladících hudebních nástrojů. Povede se jim tak pokaždé vyhnat všechny kočky z dalekého okolí. Ještě dlouho do rána je slyšet neskutečné štěkání a vytí psů. Jako tradičně tomu udělá přítrž naše starostka Jana, která pokaždé najme profesionální muzikanty. Potom nastane ten úžasný den, kdy v našlehaných lukách u potoka táhne procesí směrem k mlýnu do Černického kostela, ve kterém jsem byla pokřtěná.

Letos si maminka v Holašovicích koupila modrotiskovou zástěru. Postavila se v ní před náš domeček, na naší jablůnce dozrála první jablíčka a mamka se dívala kamsi směrem k mlýnu, v očích měla tak zvláštní odlesk čehosi nepopsatelného a několikrát do toho našeho kouzelného údolí zavolala: „Jsem doma, jsem doma, jsem doma!“

próza – 1. místo
Dagmar Jiroušková, 14 let

Kdo si vzpomene

Nedaleko od nás hučela řeka a z naší pozice byl nádherný výhled na okolní hory. Byl téměř konec léta a obloha byla bez mráčku, jenže celá zdánlivě klidná atmosféra byla jen klamem. Opřel jsem se o svou pušku a odbelhal za horský výběžek, který poskytoval v tom horku alespoň trochu stínu. Při každém kroku jsem pod nohama ucítil tvrdé a ostré kamínky, protože to, co zbylo z mých bot, mi chodidla rozhodně nechránilo. Posadil jsem se do stínu a stáhl si svůj vojenský kabát. To nebylo příliš namáhavé, protože těm několika cárům špinavé látky už nezbyl ani jeden knoflík. Zakručelo mi v žaludku a já se snažil nemyslet na to, jak moc velký mám hlad. V torně jsem už stejně neměl ani kus tvrdého chleba. Byla tu nuda. Všichni už byli unavení a do ničeho se jim nechtělo. Co huř, Karel, který měl karty, přeběhl minulý týden k Italům. Zafoukal vítr, ale místo osvěžení s sebou přinesl jen pach stovek tlejících těl, ležících všude v těchto místech údolí řeky Piavy. Celé situaci též nepomáhal fakt, že můj poraněný a jen nedbale ošetřený kotník bolel víc a víc.

Takhle mrhat svým životem na tomto bohem zapomenutém místě! A za co vlastně? Za již mrtvého císaře Františka Josefa, který se ani nenechal korunovat českým králem, anebo za toho mladíka Karla I., který se sice snažil dojednat mír, ale to, že jeho armáda potřebuje jíst, mu očividně unikalo? „Já už to tady nesnesu!“ vykřikl čísi hlas. Ozvalo se pochvalné mručení, a když kdosi zavrčel, že tu asi shnijeme, jsem se musel s hořkostí pousmát. „Neshnijeme tady, ale támhle,“ upřesnil mlčenlivý důstojník Albert Myler a rukou ukázal dolů k řece.

Bohužel se nemýlil. Trvalo to sice ještě pár týdnů, ale konečně přišel rozkaz k útoku. V noci jsme se měli dostat přes řeku. Jakmile padla tma, opustili jsme své pozice. Dolů po příkré kamenité stráni bylo nutné sestupovat pomalu a stejně hrozilo, že se někomu smeknou nohy a zlomí si vaz. Oproti tomu, co na nás ještě čekalo, byla tohle procházka růžovou zahradou. Dole pod svahem totiž začínal hřbitov. Klusali jsme mezi mrtvými útočníky a i obránci a bohužel téměř nikdo z nás neměl čistý kapesník, aby nemusel čichat ten odporný zápach a každým nadechnutím nepohltil hejno mušek, které sem přiletělo hodovat. Už jsme se konečně dostali k řece. Celkem snadno jsme našli přechod z balvanů, přes který se zatím vedl každý útok, protože kolem byla země rozryta mnoha dělovými šrapnely.

Mnozí moji druhové se již nahrnuli do řeky a brodili se co nejrychleji dravým proudem. Konečně jsem se dostal do vody i já. Voda byla opravdu ledová a kameny pod mýma nohama nerovné a klzké. Každý krok byl veledůležitý a ten, kdo se dopustil chyby, již za pár okamžiků polykal anděličky v hlubině plné nástrah. Italové si nás už všimli a kulky kulometů začaly pleskat o vodu. Mrtví pluli s obličejí pod hladinou a ostatní spěchali dál. Konečně jsem se dostal na druhý břeh i já a co nejrychleji jsem si našel úkryt mezi balvany. Kolem nás létala smrt vystřelovaná z pušek. V tu chvíli spustila naše děla hudbu zkázy, první šrapnely se roztrhly u italských zákopů na svazích před námi. Ozvaly se píšťalky velitelů ohlašující útok a celý náš houf vyběhl s hlasitým „URÁ“ ze svých úkrytů. Na bolest v kotníku jsem úplně zapomněl, zato krev mi ve spáncích bušila prudce a nepříjemně. Protivnický zákop se blížil, ale naše řady prořídly. Zasažení se kutáleli dolů ze svahu a ostatní o ně zakopávali. Propletl jsem se rychle uličkami mezi ostnatým drátem a přidal se k těm, kteří již začali střílet a bodat do svých protivníků v zákopu pod sebou. Divoká vřava vrcholila a mezi sténáním zraněných a řevem bojujících bylo slyšet neustávající střelbu.

Po nekonečných minutách nebo snad hodinách bylo po bitvě. Vlekl jsem se po bojišti. Vedle mě se ozvalo zasípání. Otočil jsem se a uviděl mladíka ležícího v kaluži krve. Sklonil jsem se u něj. „Pomoz mi,“ špitl v češtině a já se začal shánět po nějakém obvazu a dezinfekci. Kdosi k nám přistoupil. Byl to důstojník Myler. „Co to děláte, vojáku?“ otázal se. Začal jsem koktavě vysvětlovat, že se snažím pomoci raněnému Čechovi. Celou dobu mě důstojník pozoroval mrazivým pohledem. Nakonec mi skočil do řeči a zasyčel „Je to legionář, zběh, to nepoznáte?!“ Pohlédl jsem na raněného. Na rukávě měl opravdu bílo-červenou nášivku, které jsem si předtím nevšiml. Aniž by na cokoliv upozornil, vytáhl Myler z pouzdra revolver a onoho nešťastníka střelil do čela.

Zdrčeně jsem se odbelhal do dobytého bunkru. Rozložil jsem své polní lůžko z pytloviny a posadil se na něj, opíraje se zády o stěnu. Zavřel jsem oči a přemýšlel. Ze tmy se mi nořily vzpomínky. Viděl jsem své rodiče a sourozence, jak si užívají slunných dnů u nás na zahradě. Lipovou alej, kterou jsem chodíval se svou milou. Ale všechny ty výjevy byly cizí a vzdálené. Kolem mě se začaly ozývat hlasy. „Vojáku, co to s vámi je? Odpovídejte přece!“ Z mlžného oparu před mýma očima se vynořil důstojník Myler

a hned vedle něj zdravotník Bauer. Tense dotkl mého čela a starostlivě řekl: „Celý hoří, musíme ho dostat do bezpečí a ošetřit ho.“ Když mě vedli do lazaretu a více mě nesli, nežli podpírali, šeptal jsem: „Odvezte mě domů. Já tu nechci být!“

Můj stav se tak zhoršil, že jsem dostal zvláštní povolení odjet se léčit do vlasti. Během mého pobytu v nemocnici válka skončila. Lehával jsem dlouho na posteli a prohlížel si fotografie našeho regimentu. Kolik z těch lidí v té hrozně válce zemřelo? Znenadání mi však na mysli vytanula úplně jiná myšlenka. Hrůzná a děsící. Vždyť námi všichni opovrhují! Pro nově vznikající republiku jsem zrádce stejně jako moji kamarádi z vojny. Nikoho nezajímá, že i my jsme trpěli a nasazovali životy, že jsme neviděli domov dlouhé měsíce nebo roky. Že jsme v té šílené válce ztratili sami sebe. Úplně stejně jako ti druzí. Jako ti, kteří nesli nad hlavou emblém legií. Jenže my museli bojovat pod rakouskou vlajkou. Nebo nemuseli? Kdo to rozsoudí? A kdo si na nás jednou vzpomene?

próza – 1. místo
Sebastián Holek, 14 let

Ořech

Tma. To je vše, co viděl, když se poprvé probudil. Pak se dostal ke slovu čich. Cítil nádhernou zemitou vůni půdy. Hmat také nezůstal dlouho pozadu. Pocítil vlhkost, chlad a samotnou půdu. Pak přišel sluch. Slyšel různá přehrabování, pískání a dunění. Chuť také přišla. Ochutnal hlínu, která byla všude kolem něj. Vysál z ní vodu. Chutnala mu. Nastoupila paměť. Vzpomněl si na pád a na velký strom a na to, kdo on sám je. Byl ořech. Byl zvědavý, kdo byl ten velikán. Chtěl se dozvědět víc o svém původu. A také, proč spadl. Chtěl nahoru. A tak začal náš příběh...

Od toho dne, kdy se probudil, kolem prolezlo hodně žížal a červů. Celou tu dobu poznával svět kolem sebe, sál vodu a rostl. Už mu dokonce vyrostly bílé nožičky tenké jako nitky a zelené ručičky, které se stále a neúprosně prohrabávaly k povrchu. Teď po dlouhém prokopávání se k povrchu země, po složitém proplétání se mezi hustými kořínky trávy, oříšek oslepilo jasné sluneční světlo. Nad ním a všude kolem něj se v mírném vánku pohupovaly trsy trávy vysoké jako mrakodrap. Tu a tam prolezl nějaký brouček, jehož nožičky se rytmicky zvedaly a zase dopadaly. Ořech byl šťastný, že se dostal na povrch, ale neviděl ten velký strom, na který si vzpomínal, a tak rostl dál. Sluneční svit mu dělal dobře a posiloval ho. Proto zanedlouho rozevřel své dva lístečky...

Čas plynul. Slunce mnohokrát šlo svou pouť. Poznal chladnou tichou noc, viděl mraky černé, šedé i bílé barvy. Modré nebe. Déšť, silný vítr, horka, sníh, led, kroupy, hromy a blesky. Za tu dlouhou dobu jeho tělo zesílilo. Z nitek se staly kořínky, z lístečků listy a ze zelených ručiček kmínek. Trsy trávy kolem si o něm začaly něco šuškat. Svět si ho začal všímat. Ale stále byl moc malý, aby veliký strom alespoň zahlédl. Rostl dál. Tam nahoru. Pořád výš a výš. Dál, dál... Dál!

Po letech pilného nasávání vody a vyhřívání se na slunci viděl velikánskou, ohromnou košatou korunu. Po dalších letech i mohutný kmen a další větve a jeho stářím zvrásněnou kůru, každíčký lísteček, každé hnízdo ptáčka pod ochranou jeho obrovských paží. Jeho houževnaté kořeny, které mizely kdesi v zemi. Náš ořech byl už jen o málo menší než jeho druh, ale stále se neslyšeli. Ještě kousíček! Náhle zafoukal vítr tak silně, až se náš ořech zatřásl. Jeho kmen zaúpěl. Větve a listy se divoce třepotaly ve větru. Vítr byl ale ne-

úprosný, foukal dál a dál a zdálo se, že stále sílí. Ale scházel už jenom maličký kousíček. Cítil, jak se naklání. Kmen trošku zapraskal. Jeho listy a větve od něj s praskotem odlétávaly. Tak malý kousek. Další praskot. Kousíček! Další větve v tom strašlivém pekle odlétly. Kousek! Sebral poslední síly a povyrostl. Vtom se vítr uklidnil, on se zase narovnal a spatřil mohutnou korunu velikána.

„Ahoj... maličký,“ zašustily jeho listy. „Bál jsem se, že se ke mně nikdy nedostaneš. Jsem již starý a nemám moc času. Jsem tvůj předek, král této louky. Poskytuji domov všem zvířatům, hmyzu a rostlinám. Jsem tu už stovky let a čas se mi krátí. Proto jsem si vybral tebe jako následovníka. Dorostl jsi až ke mně a tím dokázal, že ty jsi opravdu hodný být mým dědicem. Proto Ti předávám tuto louku a s ní i vládu nad ní. Opatruj ji dobře. Je to jediný domov, co máš.“ Naposledy zašustil a seschl.

A tak se náš ořech dozvěděl, jaké je jeho poslání. O louku se staral dobře, a když po stovkách let vytušil, že jeho konec vlády se blíží, shodil oříšek ze svých větví na zem. Ale to už je zase jiný příběh...

próza – 2. místo
Tomáš Zadražil, 14 let

O ovečce s růžovou vlnou

Myslíte si, že nemůže existovat ovečka s růžovou vlnou? Tak to jste vedle jak ta jedle! A jak se může taková růžová ovečka jen tak zničehonic objevit? To se dozvíte v této pohádce...

Kdysi dávno, když svět byl ještě v plenkách, daleko na východě, v zemi vycházejícího slunce, žila jedna ovečka. A ta byla tuze zlobivá. Utíkala z ohrady, neposlouchala starší ovce, dělala si legraci ze starého pasteveckého psa a jednou dokonce kousla farmáře! A tak to šlo pořád dál a dál, až jednou došla ostatním trpělivost a zlobivou ovečku vyhnali. „Bude lepší, když půjdeš svou vlastní cestou, ale hlavně pryč z naší farmy,“ řekli jí. Ovečka zesmutněla, přesto však odešla, i když nevěděla kam jít a neměla co jíst. No co, pomyslela si, do večera to nějak vydržím a potom jistě dojdu někam, kde bude čerstvá tráva. Ale všude byla jen vyprahlá pustina. Až večer došla do sadu, kde rostly překrásné stromy s velkými růžovými květy. Byly to sakury, ale to ovečka nevěděla, protože nikdy neposlouchala vyprávění starších ovcí. Měla už hrozitánský hlad, a tak si stoupla na zadní, a protože květy byly docela nízko, hned jeden ochutnala. Jak ten byl sladoučký! Ovečka jich nakonec snědla asi deset, a protože byla pořádně utmácená, hned pod stromem usnula. Ráno se probudila podivnými zvuky. Někdo se hlasitě smál. Když se probudila, zjistila, že se kolem ní seběhla snad celá cizí farma. Byl tam mourovatý kocour, dvě prasátka, čtyři husy a několik krocanů a všichni se mohli smíchy potřhat. „Co to tady máme?“ chechtal se mourek. „Není to snad nějaká zatoulaná cukrová vata? Můžu ochutnat?“ A zatahal ovečku za vlnu. Ta se celá vyděšená dala na útěk. Vůbec nechápala, co se to děje. Ve vesnici po ní děti začaly házet kameny a volaly: „Táhni, obludo, my tě tady nechceme.“ Nějaká paní začala křičet, ať všichni utečou, protože tahle ovce má určitě nakažlivou nemoc.

Ovečka byla zoufalá. K večeru dorazila k jezeru a rozhodla se, že se trochu umyje a to jí snad zlepší náladu. Naklonila se nad lesklou vodní hladinu a celá zkoprněla. Vždyť měla úplně růžovou vlnu! Skutečně vypadala jako přerostlá cukrová vata! Ovečka se dala do usedavého pláče. Co si jen počnu? Nikdo mě nemá rád, všichni si myslí, že jsem obluda. Když se dostatečně vyplakala, vlezla si do jezera a snažila se všechnu tu růžovou smýt, ale marně. Byla to její vlna a ta umýt nešla. Nakonec se smířila s tím, že bude nadosmrti

růžová. A tak ovečka putovala po světě. Ať se jí ostatní smáli, nebo se jí báli, vyšlo to nastejno. Přítelkyně neměla ani jediného. Přišla zima. To ovečku netrápilo, chránila ji hustá teplá vlna, a i když byla růžová, v mrazivých dnech krásně hřála.

Jednoho dne dorazila ovečka k hlubokému lesu, z něhož vycházel usedavý pláč. Vydala se po zvuku a po chvíli našla lišku, schoulenou na sněhu. „Co se ti stalo, liško?“ zeptala se ovečka. Liška se na ni podívala usazenými očima a pravila: „Nestačila jsem vyhrabat noru, protože zima přišla moc rychle a moje liščata teď umrznou.“ Teprve teď si ovečka všimla, že k lišce se tiskne šest zrzavých prochladlých tělíček. „Ty se mi nesměješ kvůli mé růžové barvě?“ zeptala se lišky. „Proč bych se ti smála, každý je takový, jaký je a nikdo by ho podle toho neměl soudit.“ V tu chvíli ovečku něco napadlo: „Víš co, upleť z mé vlny svým liščatům svetříky!“ Jak ovečka řekla, tak liška udělala a za chvíli se už batolilo na lesní cestě šest růžových cukrátek, což byla liščata v růžových oblečcích. Máma liška ovečce moc děkovala, jejím dětem už nebyla zima a teď mohla vyhrabat noru.

„A co budeš dělat ty? Kam půjdeš na zimu?“ ptala se ovečky. Ta jen smutně pokrčila rameny. „Nevím, asi se vrátím domů, i když tam už na mě nikdo nečeká.“ „Tak víš co? Zůstaň u nás, v noře je místa dost a aspoň mi pomůžeš s těmi nezbedy. Můžeš jim třeba vyprávět pohádky, chceš?“ Ovečka ráda souhlasila, a když se pak na jaře chtěla vydat na další cestu, řekla jí máma liška: „Kampak bys chodila? Tvoje vlna je báječná a po světě chodí tolik lidí, kterým je pořád zima. Mohly bychom jim prodávat oblečení a růžová barva je zrovna v módě, co říkáš?“ A tak se i stalo. Na jarmarcích vydělaly pár těch penězů a bídu rozhodně neměly.

Z liščat vyrostli statní lišáci a krásné lišky a všichni pohromadě si žili jako jedna velká rodina. A jestli neumřeli, žijí dodnes. A až vám, milé děti, koupí maminka něco růžového na sebe, vzpomeňte si na tuhle pohádku.

próza – 2. místo
Nela Poživilová, 12 let

Vzpomínky hor

Aura se ohlédlá zpět na zem. Byla myšlenkou těchto hor. Toulala se pamětí. Ráda se nechávala vánkem unášet kolem horských vrcholů. Z výšky svět vypadal... jinak. Například les se z téhle perspektivy jevil jako zelené moře v klínu hor a jezero bylo tak maličké... Před tím, než se poprvé nechala vynést větrem k oblakům, nechápala, proč se mu říká horské oko. Odtud to byl třpytivý střípek v horské krajině, který rozsvěcoval svět dole v údolí. Nejvíce však svítil led na vrcholku Jeřábí skály, který tam mohl ležet již celé roky. Aby se rozpustil, muselo by být tak teplo, že by jezero začalo vysychat.

Rozhlédla se po krajině. Kolem údolí se táhl horský hřbet. Měl tvar U s jezerem místo kroužku. Nejvyšším bodem byla Jeřábí skála, pojmenovaná podle jediného stromku, který se na jejím příkrém svahu udržel. Z Auřina místa bylo možné rozpoznat tenké bílé linky Hořících vodopádů řítících se z jejího úbočí. Tyto divoké závoje hor vnášely do nehybné krajiny jistou pohyblivost. Teď při západu Slunce vzplály rudou září. Žltorudé paprsky dopadající na vodní tříšť způsobily, že se voda změnila v tekuté zlato. Snasla se zpět k jezeru. Při pohledu na vlnky na jeho hladině se nechala odnést do minulosti. Klouzala po proudech času. A znovu se ponořila do historie.

* * *

Ten den si téměř nedovedla vybavit. Byl velmi zvláštní. Do té doby znala jen ticho. Najednou ho však prořízlo světlo. Kolem ní se otevřel nový svět. V trávě uviděla ranní rosu. Třpytila se všemi odstíny duhy. Oblázky v proudu horské bystřinky se matně šedě, modře a hnědavě leskly. Tmavozelené duby, smaragdové jedle i zlatavé břízky se tyčily k obloze. Pak jako přílivová vlna přišly zvuky. Ozvala se žluna. Bylo slyšet sýkory, sojky, hlasy střízlíčků i halas křivek ve větroví stromů. Žádný pták nezůstal potichu. Nejkrásněji v lesním orchestru však zněla jemná, ale zato hlasitá flétnička pěnic. Les šuměl. Potok zpíval. Aura pozorovala lišku, která vyrazila borůvkám proti jeho proudu. Kolem se zvedaly ostré štíty Nefritových hor. V horském sedle leželo ledovcové jezero. V čisté vodě se míhaly rybky všech druhů. Po hladině klouzaly potápky a lysky. U břehu rybařilo několik párů volavek a ledňáčků.

Aura popošla na kraj skalky nad jezerem. Vtom ucítila zvláštní touhu poznat tajemný svět, který se skrýval pod smaragdovou hladinou. Vklouzla do vody. Panoval zde modravý přísvit. Zamířila ke dnu. Pozorovala bublinky plující ve vírech kolem sebe. Vedle ní se mihl duhový pstruh. Pohlédla dolů. Sledovala tanec vodních rostlin v modré propasti. U dna zahlédla několik raků. Nevšímali si jí, neboť byla pouze myšlenkou. Věděla, že ji nikdo nemůže vidět. Občas se jí to velmi zamlouvalo, ale někdy si přála, aby ji nejen viděli, ale i slyšeli. A v té chvíli ji proud myšlenek odnesl do jedné jarní úplňkové noci...

* * *

Aura tuhle noc neměla ráda. Věděla sice, že hory nemají jen hezké vzpomínky, a když tu byla poprvé, úplně jí to zkazilo den. Věděla už, co se stane. Mihnul se tu temný stín. Netopýr. Vyrazil na noční lov. Aura si ale všimla něčeho jiného. Po mechové pěšince se cosi blížilo. Bylo to malé vlčce. Volalo mámu. Ta ho sice zaslechla, ale dnes vyrazila na lov až na druhou stranu údolí. Kéž by byla někde blíž... Ve stínech se něco pohnulo. Sledovalo vlčka. A pak se „to“ vrhlo vpřed. Vlček strnul. Ohlédl se. Byl to poslední pohyb, který udělal.

Rysice zamířila s úlovkem zpět k doupěti. Byla ale příliš rozrušena lovem, proto si nevšimla rozzuřené vlčice, která se plížila za ní jako stín. K boji došlo na malé, měsíčním svitem zalité, mýtince. Byl odbyt bez jediného zvuku. Rysice v něm padla. Vlčice ovšem neodešla z boje bez zranění. Popošla o kousek dál. Pak ji ale zradila zraněná noha. Upadla do mechu. Odpočívala. Po chvíli se znovu pokusila zvednout. Klesla ale zpět. Pochopila, že prohrála. A přišla temnota. A ticho.

* * *

Aura by ráda zapomněla. Ale ona nezapomínala. Potom se začala soustředit na novou vzpomínku. Tuhle ještě neviděla. Kolem ní se třpytilo množství duhových plošek. Obraz se projasnil a plošky se změnilly ve stěny stovek barevných krystalků. Byla v jedné z jeskyní skrytých v hlubinách země pod horami. Někomu by se mohl tento svět zdát nezajímavými prostory bez života, ale bylo ho tu téměř více než nad zemí. Nemyslím ale brouky, můry, pavouky a netopýry. Myslím krásné, leč trochu tajemné, tvory, kteří žili jen tady. Byli tu maličcí králíčky, sovičky nebo třeba motýli, kteří usedali na malé svítící rostliny i do obrovských zvonkových květů u stropu, které svým

tvarem připomínaly lucerničky. Všichni tvorové byli tvoření paprsky světla. Kdyby ti motýl usedl na prst, necítil bys ho, a přesto by tam byl. Živé světlo bylo jedním z největších pokladů hor. Kdyby se ovšem do jeskyní dostal jediný sluneční paprsek, změnila by se snová krajina v smutný svět kamenů...

Vzpomínky hor měly svá smutná i veselá místa a chvílky. Tahle byla překrásná. Svět před Aurou se začal rozplývat. Aura se ho snažila udržet. Nechtělo se jí odejít. Obraz se však rozplynul. Vše zmizelo. Kolem náhle zůstala jen tma.

* * *

Otevřela oči. Vedle sebe spatřila mladou laň. Připadala si, že zapomněla něco důležitého. Pomalu se zvedla na čtyři vratké tenké nohy. Upadla na zem. Možná, že se neudržela na nohách, ale spíše proto, že si najednou vzpomněla, čím byla dřív. A pochopila. Když byla myšlenkou, věřila, že se myšlenky po tom, co se na ně zapomene, stanou živými tvory. Víc už ale neměla čas o tom přemýšlet. Laňka ji hlavou nadzvedla a znovu postavila na nohy. Aura pomalu posunula jednu nohu vpřed. Laň ji opět podepřela a pak poodběhla o kousek dál. Tam se zastavila a starostlivě se ohlédla. Aura pomalým, opatrným krokem vyrazila za ní do slunného dne. Nad hlavami jim kroužil orel. Slabý vánek rozcuchával trávě vlasy a šuměl ve větvích bukového háje. Na malé travnaté světlince se učil chodit malý koloušek. Ozývala se kukačka. A nad tím vším se jako sněžné královny zvedaly hory.

proza – 3. místo
Alena Koutecká, 11 let

Naposled

*Naposled léto za svítání
vyhání drozdy na nebe,
vrabci nám zobou slunce z dlaní,
jen aby měli pro sebe.*

*Naposled květy v pestrém kroji
zkrášlí mozaiku ze zahrad,
nad nimi modré plátno stojí,
zítra už nebude tam stát.*

*Pak zvadne kvítí na nároží
a v městském parku opodál
pod nohy vítr duhu složí,
kterou z nehybných stromů svál.*

*Měsíc jako stříbrná mince
zpívá na nebi plném hvězd,
že jako pavouk v pavučince
k oblakům můžeme se vznést.*

poezie – 1. místo
Kateřina Kozáková, 12 let

Láska

*Láska je
mrazení srpnového slunce za oknem,
šimrá na klíčních kostech,
vyvolává pocit
vnitřního chvění*

*Láska je
naslouchání zpívajícímu větru,
sladké i hořké písně,
vždy je krásné
se zaposlouchat*

*Láska je
spříznění duší,
každý jiný
a přesto dokonale stvoření
jeden pro druhého*

*Láska je
umírání,
bolest a křik,
nenávisť
z milování*

*Láska je vzkříšení,
Jsou to slzy
slané,
prozářené sluncem
tvoří duhu.*

*Láska je věčná,
pokud chceme,
pokud to dovolíme.*

*A vše
začíná
mrazením srpnového slunce za oknem...*

poezie – 2. místo
Tereza Sychrová, 14 let

Jihočeský úsměv

2018

čestná
uznání

BUDOUCNOST

Budoucnost zajímá všechny, ale nikdo neví, jak bude vypadat. Třeba budou vynalezeni roboti, co budou vypadat jako lidi, nebo vynaleznou létající auta. Budu vám povídat příběh o klukovi Martinovi, který žije v roce 2897.

Začínáme ve velmi pěkné škole Dukelská, kdy začínala matika. „Crrrrrrrr,” zazvonil zvonek na matiku a do třídy vešla učitelka. Ve třídě bylo mnoho dětí a učitelka to měla těžké. „Filipe, nehoupej se na židli! Radku, nepovídej si s Davidem! Pavle, nejez svačinu, když není přestávka!” a další napomenutí, co říkala učitelka dětem, aby je udržela v klidu. „Minule jsme se učili, co to znamená překročit rychlost světla a dneska si budeme povídat o tom, co to znamená hyperprostor,” řekla učitelka. Byl čtvrtek a děti měly nové předměty, jiné, než máme dneska my. Třeba se učily všech sedm jazyků, kterými se na světě mluví, a robotiku (jak vytvořit a ovládat robota). Také to měly těžší, než my dneska a všechny děti se toho musely učit víc.

„Tak kolik je $102\ 764 + 765\ 767$?” zeptala se paní učitelka a všechny děti zvedly ruce. „Filipe?” zeptala se učitelka. „To je přeci snadné, $868\ 531$,” řekl Filip. „Ano Filipe,” řekla učitelka. „A za to, že jste tak hodné, tak pojedeme do hotelu na Měsíci,” prohlásila paní učitelka a děti začaly jásat. „Hurá, pojedeme na Měsíc!” Začalo zvonit. „Crrrrrrrrr”. Teď bude hodina robotiky. Tento předmět měl rád úplně každý.

„Dneska si vyrobíme robota, který umí cítit lásku,” řekla učitelka a všem dětem dala na stůl věci, které potřebují na výrobu robota. Měly tam třeba šroubovák, ruce a nohy pro robota, palivo, různé robotí hlavy, a především čip s programem, ve kterém je nahraná láska. „A bude test! Abyste nezapomněly,” řekla učitelka. Dám vám dvě minuty, abyste ho dokončily. Začínáme za 3...2...1...teď!” vykřikla učitelka a všechny děti začaly vyrábět. Martin si zatím vedl nejlíp a už to měl skoro hotové. „Mám to!” zakřičel. „Výborně, Martine, máš jedničku,” řekla učitelka s úsměvem. „Crrrrrrrrr!” Tentokrát zvonil budík na konec vyučování. „Odchod! Zítra si s sebou vezměte skafandr!” stihla učitelka zakřičet na prchající děti.

DOMA

Když Martin vešel domů, přijel k němu robot. „Copak byste si dali, píp-píp?” zeptal se robot plechovým hlasem. „Sklenici vody

a k jídlu salát, prosím,” řekl Martin a robot odjel do kuchyně. „Mami! Tati!” zakřičel Martin a z obýváku vyšel táta. „Co se děje?” řekl. „Dostal jsem jedničku z robotiky!” pochlubil se Martin. „Co jste vyráběli?” zeptal se táta Martina. „Robot, který umí cítit lásku,” odpověděl Martin. „Robot, který umí cítit lásku neexistuje,” řekl Martinův táta. „Ta láska byla nahraná v čipu,” řekl Martin. „Aha, to jde, ale není opravdová,” vysvětlil Martinův táta. „A ještě pojedeme na Měsíc do jednoho hotelu!” nadšeně vyprávěl Martin. V tu chvíli k němu přijel robot. „Vaše objednávka,” řekl robot s úsměvem a podal mu talíř, na kterém byla sklenice vody a salát. Martin poděkoval a vzal si od robota jídlo. „A co s sebou máte mít?” zeptal se Martinův táta. „Jenom skafandr, jídlo tam dostaneme”. „Tak ho půjdem koupit,” a sešli dolů k autu. „A nevíš vlastně kde je máma?” zeptal se Martin. „Včera jsem ti říkal, že pojedete do Nové Ameriky, zítra bude zpátky.“ „Jo, už si vzpomínám,” řekl Martin. Jeho táta přivolal létající auto, nastoupili a odletěli do obchodu se skafandry.

Když vešli dovnitř, stála tam milá prodavačka, která se na ně hezky usmála. „Tak co byste si přáli?” zeptala se. „Prosím jeden skafandr pro syna,” odpověděl Martinův táta. „Pojďte za mnou,” řekla prodavačka a všichni šli hledat skafandr. „Asi nám došly,” řekla po chvílce hledání. „Ale možná nám poradí náš pomocný robot,” dodala a přivolala ho. „Co potřebujete najít?” zeptal se robot. „Jeden skafandr tady na mého syna,” odpověděl Martinův táta. Robot se vydal do skladu a všichni šli za ním. „Tady je ten skafandr,” řekl robot a podal skafandr prodavačce. Dám vám slevu, je to starší model. Takže mi dejte jen 219 Kč, prosím,” řekla prodavačka a Martinův táta jí dal peníze. Za to dostali krásný zelený skafandr. Když nastoupili do auta a dojeli domů, potkali u dveří Martinovu mamku.

„Ahoj, kde jste byli? U Nové Ameriky byla zácpa, tak jsme se vrátili už dneska.” „Byli jsme koupit skafandr. Protože jsme byli hodní, pojedeme do hotelu na Měsíci,” odpověděl pyšně Martin. „A do jakého hotelu?” zeptala se mamka. „To nevím, ale pojedeme určitě do nějakého dobrého, je to za odměnu,” odpověděl Martin. Všichni vešli do bytu a dali si společně večeři. „Dneska máme svíčkovou,” řekla mamka. „Jééé, tu mám nejraději! A kde je moje sestra?” řekl Martin. „Jela s kamarádkami kempovat na Venuši, to jsem ti říkala už včera, přijede až zítra,” odpověděla máma.

Po večeri šel Martin spát, nemohl ale dlouho usnout, jak se těšil na výlet.

CESTA NA MĚSÍC

Když Martin ráno vstal, čekala ho snídaně. Jeho mamka mu slíbila tiramisu. Tiramisu byl jeho nejoblíbenější dezert. „Mami! Dneska mám mít tiramisu a tohle je salát,” stěžoval si Martin. „Promiň, ale dneska máš měsíční salát, to je na dlouhé cestování na Měsíc nejlepší,” řekla mamka. Martinovi to ani nevadilo a když snědl jídlo, tak šel do školy.

Když otevřel dveře, uviděl kolem sebe spoustu vzorných spolužáků, kteří byli potichu. I ty nejzlobivější děti byly potichu. „Proč jste tak zticha?” zeptal se Martin. „Musíme být hodní, abychom mohli jet do hotelu na Měsíci,” odpověděl Filip. „Tak to já taky budu raději potichu,” řekl Martin.

Rychle se postavil vedle lavice a do třídy vešla učitelka. „Skoro celá škola nepojede do hotelu na Měsíci kvůli tomu, že zlobí, jenom vy a 7.C pojedete,” řekla paní učitelka a všechny děti se tvářily nešťastně. Zrovna 7.C! „Vždyť oni šikanují polovinu celé školy! Proč jedou na Měsíc?” vykřikl jeden žák. „Mají hodnou učitelku, která jim všechno povolí,” odpověděla paní učitelka. „A kdy už vyrazíme?” zeptal se jeden žák. „Sbalte se, vyrážíme!” řekla učitelka a děti odjely na Einsteinovo letiště. Tam na ně čekala krásná raketa. Kolem nich prošla 7.C. „Čau šprti!” řekl jeden žák ze 7.C. „Buď zticha!” okřikl ho Martin. Žák 7.C se na něj zamračil, ale raději odešel. „Tak pojďte třído, už musíme jet,” řekla učitelka a všechny děti vešly do rakety. „Připoutejte se, poletíme obrovskou rychlostí.” Raketa odstartovala a vletěla do vesmíru. Když se děti podívaly z okna, uviděly krásný Měsíc, který se rychle blížil.

Za dvě hodiny byli na Měsíci a uviděli krásné stavby. „To jsme postavili my lidi?” zeptal se jeden žák. „Ano, a tam je vidět hotel, kde přespíme,” řekla učitelka a ukázala na krásnou vysokou stavbu. „Jupíííí,” začaly křičet děti radostí. Uvnitř hotelu bylo všechno krásně vybavené. Krásné barevné postele, soukromý robot pro každého, krásná okna s výhledem na Měsíc. „Tohle je jedno z nejkrásnějších míst, co jsem v životě viděl. Sem jednou pojedu na prázdniny s rodinou! A brzy!” řekl si potichu Martin.

Úplně všechny věci se v budoucnosti nezmění. Třeba rodina zůstane rodinou, ve školách se bude dál učit a děti budou mít stále rády tiramisu. A prázdniny zůstanou nejmilejší částí roku.

KONEC

Martin Vambera, 9 let

Jednorožci v ohrožení

Ahoj, já jsem Sandra. Mám ráda draky a jednorožce. Už jsem vám vyprávěla o mém dobrodružství s draky. A teď vám budu vyprávět o mém dobrodružství s jednorožci. Jednou, když jsem si vyšla do lesa, přiběhl ke mně kůň a ten řekl: „Musíš mi pomoci! Naše stádo unesli zlí černí koně, kteří se snaží dostat nás všechny. Už se jim to skoro podařilo, já a moje sestra jsme jediná, kdo ještě není v jejich moci.“

Já jsem se ho zeptala: „Jediní? Vždyť na světě je koní mnoho...“ Koník mi odpověděl: „Ale já jsem jednorožec. Ukážu ti to.“ Najednou se proměnil v překrásného jednorožce. Pak se představil: „Jmenuji se Orion. Nejdřív potřebuji najít svoji sestru Destinny. Ta se schovává v tomto lese. Nemusíš se bát, že bychom bloudili celý den lesem. Když bude docela blízko, tak ji ucítím a najdeme ji.“ Já jsem se najednou zděsila: „To nemůžu, vždyť musím být večer doma!“ „Nemusíš se bát, umím vymazat paměť do takové hloubky, jakou si jen budeš přát.“ „Tak to bych asi mohla. Navíc mám moc ráda jednorožce.“

A tak jsme se spolu vydali na cestu. Destinny jsme nemuseli hledat dlouho, protože také ucítla Oriona, takže se neskrývala daleko. Orion nám řekl: „Teď se musíme vydat do samých nebes. Sandro, ty pojedíš na mém hřbetě.“ A jeli jsme. Trvalo nám několik dní, než jsme doletěli na hranice Země černých koní a jednorožců. Já jsem se zděsila, když jsem viděla Zemi černých koní. Byly tam napůl rozbořené stáje a skoro všude něco hořelo. Orion nám pak řekl: „Teď se já a Destinny proměníme v černé koně. Bohužel černí koně vycítí, že jsme jednorožci. A ty se proměníš v černou jezdkyňi, Sandro. Černí jezdci jsou tady v Zemi černých koní normální.“

Tak jsme překročili hranice. V tu chvíli se Orion a Destinny proměnili v černé koně a já v černou jezdkyňi. Pak jsme se vydali na další cestu. Při jízdě nám Orion oznámil: „Existuje jedno místo, kde nás černí koně nevyčítí. Je ale bohužel docela daleko, takže si budeme muset pospíšet.“ Jakmile to Orion dořekl, zrychlil.

Když jsme byli asi tak v půlce cesty, minuli jsme jednoho černého koně. Ten si nás naštěstí nevšiml. Ale já jsem měla takový divný pocit, že šel svolat další černé koně. Když už jsme byli skoro před cílem, objevili se za námi černí koně a hnali se za námi jako šípy. Černí koně nás už už doháněli, ale jednorožci ještě zrychlili.

Podarilo se nám dojet šťastně do cíle – do záchranné zóny, kam měli černí koně přístup zakázán. Orion nám vysvětlil záchranný plán: „Takže.... Ty, Sandro, zatím zůstaň tady. Já a Destinny musíme vběhnout do sídla černých koní. Až nás černí koně začnou honit, poběžíme zpět směrem k záchranné zóně. Když budeme pět metrů před záchrannou zónou, vyběhneš a naskočíš na mě. Ty bys asi ráda věděla, Sandro, proč na mě máš vyskočit. Když budeš na mém hřbetě, tak budu moci udělat kouzlo, které mě a Destinny mnohonásobně zrychlí. Zbytek plánu vám řeknu později.“ Tak jsme to udělali přesně, jak to Orion chtěl.

Nejprve oba jednorozci vyrazili vylákat černé koně. Když se přiblížili k záchranné zóně, vyběhla jsem a naskočila na Oriona. Jednorozci pak vyrazili jako blesk. Orion nás seznámil s druhou částí plánu: „Už víme, kde je celé stádo. K osvobození stáda budeme potřebovat tvou pomoc, Sandro. Ty jediná z pozemšťanů můžeš s pomocí kouzla létat. Poletíš tedy ke stádu. Aby ses neztratila, připravil jsem ti mapku. A my jednorozci odlákáme černé koně. O nás se strachovat nemusíš. Hlavně se dostaň ke stádu.“ A já na to: „A co mám u stáda dělat?“ Orion odpověděl: „Teď jsem to chtěl říct. Budeš u stáda, a pokud by se tam objevil třeba jen jediný černý kůň, dáš nám znamení tímto jednorozčím rohem. Stačí ho zvednout nad hlavu a dá nám znamení duhovým paprskem.“ A podal mi jednorozčí roh. Pak oba jednorozci zmizeli jako dým.

Tak jsem se pokusila vzlétnout. A šlo mi to! Podívala jsem se na mapku a bylo mi hned jasné, že mám letět na severovýchod. Když jsem k stádu doletěla, snesla jsem se dolů a čekala jsem. Jednorozci si mě vůbec nevšíмали. Nemusela jsem čekat ani deset minut a už tu byl první černý kůň. Zvedla jsem tedy roh nad hlavu a do minuty tu byla Destinny. Hned za ní přiběhl Orion: „Děkuji, že jsi nás přivolala zrovna v tuto chvíli. Právě jsme dokončili svoje poslání – všichni strážní černí koně jsou v kleci a nemůžou nám ublížit. Ale teď zpátky k vysvobození jednorozců. Jistě sis, Sandro, všimla, že si tě jednorozci vůbec nevšíмали. Když jsi tady s námi, můžeme dělat spoustu kouzel, která jinak nezvládneme. Jako například vrácení paměti - to přesně musíme udělat u těchto jednorozců. Takže Sandro, teď nedělej nic, jenom mysli na to, že chceš vrátit těmto jednorozcům paměť.“ Tak jsem se na to soustředila, ale vtom se objevili černí koně.

Orion na mě rychle křikl: „Hlavně myslí pořád na to, na co jsem ti řekl.“ Když se to stalo, byla jsem strašně zděšená, ale doufala jsem, že to zvládnou. Vůbec nic jiného jsem nevnímala. Najednou se ozval hlas Destinny: „Za tebou je černý kůň!“ Otočila jsem se a viděla jsem za sebou opravdu velkého, hroživého černého koně. Teď jsem myslela jen na to, aby odsud zmizeli všichni černí koně. V tu ránu všichni černí koně zmizeli. Oba jednorožci zvolali jako jeden muž: „Tys to dokázala, Sandro!“ Hned po tom výkřiku jsem si všimla, že jednorožci z ohrady jsou fuč! Všimla jsem si taky, že hořící tráva a stromy zmizely a místo nich byla všude krásná země jednorožců.

Seběhli se ke mně velcí i malí jednorožci a děkovali mi, že jsem je osvobodila. Pak ke mně přišel největší jednorožec s majestátnou jednorožkou. Byli to vůdci stáda. Ti mi řekli: „Jsi moc statečná dívka, proto ti předáváme toto vyznamenání.“ A dali mi medaili s překrásným jednorožcem. Já jsem jim položila ještě jednu otázku: „Mohla bych se k vám ještě někdy vrátit?“ Na to mi vůdce stáda odpověděl: „Tam, kde uvidíš v trávě ležet malého jednorožce, tam je portál, kterým se k nám můžeš dostat. Nikdo jiný ho nevidí a ani se k nám nemůže dostat.“

V tom okamžiku jsem se ocitla zase doma a mí rodiče ani nevěděli, že jsem někde byla.

Monika Kubíčková, 8 let

Záře podzimního slunce

Stojíš tam, tam na krásné písčité cestě popadané listy z odkvétajících stromů stojících hned podél úzkého chodníčku. V toto roční období vypadají jako malé palety barev, s kterými si malíř poznamenal plátno. Pomalu se díky slabému vánku vznášejí nad tvou hlavou a kolébavým pohybem, jako loď plující po rozbouřeném oceánu, padají k zemi.

Je ti krásně. Máš na sobě teplou bavlněnou šálu, která zahřívá tvůj krk a protože máš mnoho času, netíží tě žádný problém a starost, sedneš si na tmavě hnědou lavičku z ořechového dřeva. Vypadá to, jako by tě k tomu sama vybízela. Posadíš se a začneš se kochat přírodou, nasávat do sebe podzimní atmosféru.

Slunce ti sem tam zasvítí do oka, prozáří ti tím úsměv, vyjímá se na modrém nebi bez mráčků jako král všeho. Září jasně, žlutě až zlatavě. Svými paprsky se odráží na dokonale rovné hladině vody řeky, která se tak nějak zastavila v čase, ale přitom pořád pomalu teče napříč nekonečnému obzoru. Je to magické. Nechápeš, kde se bere ta síla, téct pořád dál, když jí nikdo nepomáhá, nepohání. Zamyslíš se a pochopíš.

Poté, co se zakoukáš do téměř průsvitné vody, ve snaze najít odpověď, na dalších několik set tvých otázek, uvidíš na vodní hladině veškerou krajinu kolem řeky, která se v ní odráží, jako v zrcadle. Voda je naším odrazem a má nám připomínat, kdo vlastně jsme, jaký příběh naše tvář skrývá, co za osud nese, usměješ se. Nechápeš, jak je to možné, odrážet se v přírodě, jak je to úžasné a neskutečné. Už po chvíli víš, že je to pro nás nezbytné.

Tvůj pohled zaujmou listnaté stromy na protějším břehu. Díváš se, rozjímáš. Líbí se ti ty barvy, které tě hřejí u srdce, aniž by ses jich musel dotýkat. Občas listy na všech stromech kvůli podzimnímu, svěžímu, jakoby nedotčenému civilizací vánku zašumí, zašumí takovým zvukem, jako když šumí tříštící se voda o kameny u jezu, je zřejmé, že jsou vodou také velmi ovlivněny. Nemají sice nohy, jako my, ale díky tomu jsou mnohem moudřejší a vnímají vše, co jen mohou, protože méně, často znamená více. Připomínají ti němé lidi, kteří s jemnými synchronizovanými gesty mezi sebou navzájem dorozumívají.

Slyšíš i ptačí zpěv, zní nádherně, podobá se rozmanitému orchestru složeného z tisíce jednotlivců, kteří tvoří jeden celek, jehož

dirigentem jsi právě ty. Po čase zavřeš oči a místo kouzelné krajiny spatříš jen tmu, tlumeného světla slunce, které úplně nepronikne tvými víčky. Lehneš si na chladnou zem pokrytou ještě zelenou trávou a ta tě svou jemností přivítá jako mamincina otevřená náruč, náruč čekající jen na tebe. Jak tak ležiš, začnou se ti hlavou honit myšlenky. Nevadí ti to, naopak tě to uklidňuje. Potápíš se do unášející tě řeky plné tvých otázek, trochu se podobá té kousek od tebe, té pravé. Položíš si jednu z nejtěžších otázek, co můžeš. „PROČ?“

Dumáš, řeka tě unáší pořád dál a hlouběji do tvého nitra. Najednou, přesně v tom okamžiku, kdy se natahuješ ke klíči pochopení a odpovědi na všechny otázky co sis kdy kladl, ucítíš příjemný, jemný dotyk na tvé levé ruce.

Plynule pootevřeš dosud zavřené oči a začneš je promrkávat, protože tě mezitím oslnilo slunce. Uvidíš člověka, kterého máš rád, na které ti záleží. Člověka, co tě právě drží za ruku. Smějete se na sebe. Ladně s lehkostí pířka vstaneš a srdečně se obejmete. Naposledy se zastavíš a ještě chvíli před odchodem se udiveně díváš na krajinu, kterou máš tak ráda. Díváš se na krajinu, co tě pochopila. Zhluboka se nadechneš... a jdeš dál, ruku v ruce s člověkem, který tě chápe ještě víc než tvá podzimní krajina, krajina, která tu bude pro tebe.

Sára Hobzová, 14 let

Jihočeský úsměv

2018

další
vybrané
práce

Lidé

Proč krása má přednost před srdcem?

*Člověk, co nad tím přemýšlí,
má rozum zdrcen.*

*Proč srdcím se přednost nedává
a nevhledným lidem se nadává.*

Přesto úsměvem se začíná.

Úsměv falešný pod tváří se skrývá.

*Člověk vidí a slyší jen to, co potřebuje,
ani přitom svědomí nezpytuje.*

*Něco celý život hledá, a když stárne, zastaví se,
pohlédne se po své cestě života a zjistí,
že to, co hledal, dávno ztratil.*

Michaela Marešová, 11 let

Maminka

*Přivedlas mě do tohoto světa
jako mladá kráska,
nenahradí mi tě žádná teta,
jen tvoje objetí tak laská.*

*Zahrnuješ mě tím silným citem,
který je tichý, a přesto se rozléhá,
prostupuje mnou i celým bytem
a na všechny doma doléhá.*

*Voňavé povlečení a prostřený stůl,
vyžehleného prádla hromada,
kdekd jiný by toho zvládl sotva půl,
však z tebe tryská dobrá nálada.*

*Věděla jsem to už jako malá,
že jsi jako žena i máma skvělá,
jak můžeš být tak dokonalá?
Hezká, moudrá a přesto tak nesmělá...*

*S naprostou důvěrou k tobě přicházím
často jen tak, pro objetí
V tvých stále menších rukách pravdu nacházím,
jak ten čas neuvěřitelně letí.*

*Svěřuji se ti s tajemstvím
ohledně prvních lásek,
zda mi poradíš, dopředu vím,
táta by hned bral pásek.*

*Pro něj jsem pořád copatou holčičkou,
které vyklepává z boty písek,
to ty se těšíš, až budeš babičkou,
zas ožije Rumcajs a Cipísek.*

*Jako včera tě vidím sedávat
u mojí postele s novou knížkou,
bylo krásné se s tebou vydávat
vstříc příběhům, než víčka ztěžknou.*

Otevřelas mi okno do fantazie
od pohádek až k románům,
už vím, jak může znít poezie,
dodnes se vracím k těm hrdinům.

Sama nedáš znát únavu,
humorem svým mě dostáváš
i na svou malou postavu
přehršle lásky rozdáváš.

Omlouváš chyby ostatních,
odpouštíš lusknutím prstu,
skromnost nachází v očích tvých
vždy každý z našich hostů.

Dárky neumíš přijímat,
raději by ses rozdala,
nad maličkostmi se dojímat
a nikdy bys nic nevzdala.

A pak se ocitáš náhle
slabá v nemocniční posteli,
stejně se usměješ táhle
a ptáš se, jak bylo v neděli.

Bolesti jako vždy skrýváš,
stojím tu v děsivém pokoji,
i když se laskavě díváš,
modlím se ke každému přístroji.

Bojuješ s nemocí už čtvrtým rokem,
učíš mě nechtíc, co je to strach,
najednou nespěcháš, už chodíš krokem
a z mého dětství náhle zbyl prach.

Z pohledu na tebe dospívám rychleji,
stále se ptám: „Je už líp maminko?“
Deku ti podávám a vodu naleji,
HLAVNĚ SE UZDRAV, MILÁ MAMINKO!

Kateřina Nykodýmová, 15 let

Osudový souboj

Tento příběh je věnován všem těm, kteří se zúčastnili bitvy, jež zpečetila osud východní fronty a vlastně celé 2. světové války v Evropě...

Je brzy ráno 5. 7. 1943. Temno a klid jako před bouří náhle pro-
číslo burácení děl, chvění země, a nebe ozářily výbuchy stovek
granátů. Světla bylo jako za dne, jako když se v noci naráz odpálí
tisíce zářících petard. Chvilí poté vyráží ze zákopů a bunkrů tisíce
odhodlaných německých vojáků, ze shromaždišť stovky kusů obrněné
techniky... začíná bitva u Kurska. Dva titáni, Němci a Sověti, začínají
svádět bitvu, která rozhodla 2. světovou válku. Útočící Němci měli v
plánu provést klešťový útok zároveň ze severu a jihu kurského
oblouku (jehož středem bylo právě město Kursk), obklíčit a zničit
přes 1 milion sovětských vojáků. Sověti proti nim postavili mohutnou
obranu, která je měla zastavit a zničit. Vítěz bere vše.

Desetiletý Pavel bydlel ve vesnici Prochorovka, místě, kde se
měla odehrát nejnámější část bitvy. O tom, že se blíží něco velkého,
věděl. Už víc jak 3 měsíce předem totiž s matkou, dvěma staršími
bratry a dědečkem kopali zákopy, protitankové příkopy, stavěli
opevněná stanoviště děl a pokládali miny jako stovky dalších. Práce
to byla hrozná. Otec s nimi nebyl, protože ho naverbovali do armády.
Když se konečně dostali domů, viděli spousty tanků, jiné obrněné
techniky, nákladňáků s vojáky a zásobami, jak míjejí jejich dům a míří
na frontu, kde už mezitím začal útok.

Každý den poslouchali zprávy z rádia. Ty byly zpočátku
optimistické. Na jihu se německé jednotky zasekly v husté sovětské
obraně a jen pomalu a s velkými ztrátami se prokousávaly skrz.
Na severu se útok po pár dnech téměř, a pak úplně zastavil u města
Poniry. Také dostali vzkaz od otce, který psal: „Je to tu hrozné.
Pořád jsme v zákopech, všude špína, krev, bolestný křik raněných,
ohlušující exploze a svist kulek. Němcům se už povedlo projít první
linií a postupují dál. Neustále musíme odrážet jejich útoky. Naši
velitelé nás pořád zmateně posílají na slabá místa obrany, abychom
je posílili. Z naší čety už jsou tři mrtví. Doufám, že ty zatracené
Němčoury zaženeme zpět, a já se budu moci vrátit domů. Jakmile to
půjde, hned zas napíšu. S pozdravem váš táta.“

Bohužel po několika dnech se Němcům povedlo prorazit i druhou
linii a nyní byli velmi blízko Prochorovky. Lidé z Prochorovky už byli

zvyklí na to, že jednou měli vesnici Němci, podruhé Sověti a naopak. Tentokrát však cítili, že se blíží něco velkého.

Brzy ráno 12. července Pavel a všichni ostatní ještě spali, když náhle uslyšeli dělostřeleckou palbu, dunění motorů a křik vojáků. Náhle jeden voják vběhl do jejich domu a křičel: „Rychle běžte do krytu, ti zlí Němci útočí!“ Pavlova matka začala rychle všechny budit a říkala, aby se rychle běželi schovat do sklepa. Pavel ještě napůl spal, ale blízký výbuch granátu, jehož tlaková vlna vysklila okna, ho rychle vrátila do reality. Zmatený běžel s bratry do sklepa. Když běžel přes dvůr, tak mu náhle kolem ucha prosvištěla dávka z německého kulometu. Na tento moment nikdy nezapomněl. Nakonec se všichni dostali do sklepa, kde se zabarikádovali a bez vody, jídla a světla čekali až do příštího rána, kdy bitva skončila. Celou tu dobu slyšeli dunění, křik a střelbu. Když pak příštího rána vylezli, nestačili se divit. Jejich zahrada byla poseta těly, krátery, stromy byly vytrhané ze země. Jejich dům byl v troskách. Tam, kde byl obývací, byly nyní spadlé zdi a uprostřed napůl zapadaný zničený německý tank. Při tom pohledu se všem chtělo plakat. Pavel si tehdy poprvé uvědomil, jak strašná je válka a jak snadno se dá přijít o domov... Po bitvě u Prochorovky se obě strany trochu stáhly, aby doplnily síly. Výsledek byl nerozhodný, ale ze širšího pohledu jasný. Němci utrpěli příliš velké ztráty, než aby mohli pokračovat v útoku. Hitler nakonec 12./13. 6. 1943 operaci Citadella (kódový název útoku) ukončil, protože se spojenci mezitím vylodili na Sicílii a Němci potřebovali přesunout síly z Kurska na obranu Itálie. Sověti pak opětovným útokem Němce zahnali zpět.

Když se nakonec Pavlův otec vrátil domů, šťastně prohlásil: „Tak jsme vyhráli bitvu u Kurska!“

Ondřej Frána, 14 let

Dýchám za druhé

Neděle 19. 10. 1942

Je krásný slunečný den, tak jako každý jiný. Sedím na měkké trávě a naslouchám dědečkovi. Vypráví mi jeho zážitky nebo o cestách, které podnikl. Rád poslouchám jeho příběhy. Má příjemný hlas. „...mají tam překrásná zvířata, neobyčejně nádherná...“ V půlce příběhu, zrovna v té nejlepší části, nás zavolá matka k obědu. Je neděle, přesné poledne, což znamená, že celá naše rodina obědvá společně. Já, mí dva bratři, sestra, matka, otec, babička a nakonec dědeček. Jelikož je dnes Pesack, jíme naše tradiční jídlo. Macesy. Dále máme mrkvový cimes a Hamanovy uši. Ano. Jak už jste mohli odvodit, jsme Židé. Nestydím se za to, jsem Židem rád. Nejdříve se pomodlíme a až teprve pak jíme. Asi v půlce cimesu jsme uslyšeli sirénu. Vyběhli jsme ven, abychom se podívali, co se děje. Věděli jsme, že je válečný stav po celé Evropě, ale doufali jsme, že se nedostane až k nám do severovýchodního Polska do vesničky Zielona. Zaslechli jsme hlas z rozhlasu, který říkal: „Spakuj niezbednerzeazy, masz 10 minuten na ewakuacje!“ Jakmile jsme tohle zaslechli, běželi jsme si zabalit věci. Sbalil jsem si malý příruční kufřík. Oblečení, diář, baterku a malého plyšového medů. Evakovali jsme se směrem k vlakovému nádraží, kde nás naložili do vlaku a jeli jsme směr neznámo.

Úterý 21. 10. 1942

Jedeme už druhý den, nic jsme nejedli ani nepili. Jsme vyčerpaní. Po dlouhých 72 hodinách jsme konečně dorazili do cíle. Otevřela se velká vrata vagónu a my uviděli jen spousty lidí v pruhovaných oblecích, německé vojáky a různé doktory. Vystrkávají nás ven z vlaku. Odebírají nám věci. Jakmile se dostanu ven, zahlédnu ceduli s nápisem: „Arbeit macht frei!“ V tu chvíli si uvědomím, že jsme se dostali do Osvětimi, největšího vyhlazovacího tábora pro židy. Má rodina se dostala do pravé řady, což znamená smrt. Já se dostal do levé. U stolu mi natetovali identifikační číslo. 36899. Bylo to tu. Navždy. Jelikož jsem moc mladý na těžkou práci v dolech, budu přidělen do bloku 10. Nevím, co to je za blok, snad nějaký pro mladistvé. Po vytetování identifikačního čísla jsem podstoupil řadu hygienických procesů. Od mytí celého těla, až po stříhání vlasů a nehtů.

Středa 22. 10. 1942

Brzy ráno mě odvedli do bloku 10, kde mi byl přidělen pokoj číslo 73 s dalšími 19 dětmi. Spali jsme namačkaní na sobě, jeden vedle druhého. Po dlouhém čekání mě odvedli na ošetřovnu. Sedl jsem si do velkého ocelového křesla. Bylo studené a lepkavé. Za stolem seděl muž střední postavy. Když se na mě otočil, spatřil jsem jeho kulaté brýle. Šel z něj strach. Po celý rok na mně a mých spolubydlících prováděl pokusy. Odřezával kusy svalů, vpichoval různé extrakty, nebo vytvářel siamská dvojčata.

Úterý 27. 1. 1980

Dnes je to již 35 let od osvobození zajatců z Osvětimi. Ano, přežil jsem. Za ty tři roky, co na mě doktor Mengele, nebo-li Anděl smrti, dělal pokusy, jsem přišel o dva prsty na levé ruce, o půlku lýtka na pravé noze a o obě uši. Jsem rád, že jsem přežil. Už nikdy bych se do tábora smrti nevrátil a jim nikdy neodpustím to, co udělali mé rodině. Jestliže chceš přežít, musíš dýchat za druhé...

Tereza Vondryšková, 15 let

Martin a Martina na útěku

Byla jednou jedna dvojčata. Jmenovali se Martin a Martina. Jejich rodiče se rozvedli, takže bydleli jeden týden u maminky a druhý u tatínka a babičky. Často si něco někde zapomněli, a proto často něco neměli. Jednoho dne jim řekla paní učitelka, že půjdou do zoo. Druhého dne jela celá třída vlakem. Když tam dojeli a došli do zoo, Martina si vzpomněla, že nechala ve vlaku úplně nový foťák od maminky. Když tatínek pro ně přijel a zjistil, co se stalo, začal se bát, že jestli to maminka zjistí, přestane za ním a babičkou děti pouštět. Řekl to dětem, a ty se dohodly, že utečou z domova. Druhého dne si tajně daly do batohů spacáky, kdyby musely spát v lese. Pak si tam daly dvě bagety, dva rohlíky s máslem, dva kousky pizzy, dvě hrušky a krabičku hašlerek. Za chvíli jeli okolo popeláři. Martin a Martina se nepozorovaně vyplížili ven. Chytli popeláře a jeli. Jeli, až dojeli do Bednářečku. A najednou si vzpomněli, že v Bednářečku bydlí jejich teta Jindřiška, strejda Jindřich a pětiletá Jarmilka. A tak Martin a Martina vystoupili. Šli, až došli k blízkému lesu. Když prošli les, uviděli louku a zjistili, že je už večer, tak si sedli a vyndali spacáky, zachumlali se do nich a ještě si vyndali rohlíky s máslem a jedli. Když dojedli a vzali si hašlerku, usnuli. Probudil je až hluk, tak se otočili a uviděli kombajn, jak seká. Rychle vstali a utekli. Zastavili se až hluboko v lese. Sedli si na pařez a vyndali hrušky a snídali. Šli už několik hodin a pořád nemohli najít cestu z lesa. Až ve dvanáct hodin našli cestu z lesa. Byli tak vyčerpaní, že snědli všechno jídlo, které jim zbylo. Věděli, že musí najít do večera nějaké jídlo. Tak šli, až došli k domu, kde bydlela jejich teta, zaklepali a vešli. Teta je uvítala, řekla, ať si sednou, dala jim svíčkovou a ptala se, proč jsou tady. Děti jí řekly, že šly na houby. Ale teta něco tušila, tak se děti zeptala, kde mají ty houby, a děti musely s pravdou ven. Teta se tomu smála. Ale to nevádí, maminka se zlobit nebude. A řekla dětem, že je doveze domů a ať řeknou tatínkovi, že se maminka zlobit nebude.

Ale, když se vrátily zase zpátky, zjistily, že to babička mamince už zavolala. Babička tatínkovi řekla, že se maminka vůbec nezlobila, naopak smála se tomu a řekla, že nic se rušit nebude. Děti začaly jásat, ale babička je přerušila a ještě dodala, že maminka říkala ještě něco. Děti ztichly a čekaly, až to babička dořekne. A babička řekla, že maminka říkala, že má pro ně a tatínka překvapení. Děti

hned začaly prosit, aby jim babička řekla, jaké je to překvapení. Ale babička řekla, že jim to nemůže říct, protože by to potom nebylo překvapení. Ty tři dny zbývající do konce týdne se vlekly jako hlemýžď. I když šly do zoo, kde viděly různá zvířata, například opice, žirafy, slony, hrochy a nosorožce. Také byly v muzeu vědy, ale přesto se jim zdálo, že čas se vleče. Když konečně pro ně přijela maminka, děti se hned ptaly, jaké je to překvapení. A maminka řekla, že to překvapení je takové, že když jsme vás hledali, řekli jsme si, že se dáme zase dohromady. Když jste kvůli nám utekli. A tak děti byly šťastné, že to všechno dobře dopadlo.

Ludmila Brožová, 8 let

Jihočeský úsměv

2018

JIHOČESKÝ KLUB
OBCE SPISOVATELŮ

Jihočeská
vědecká
knihovna

v Českých Budějovicích

Jihočeský kraj